

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сант.

Директор А. ЈОВАНОВИЋ

БРОЈ 10 сант.

КЛИН КЛИНОМ...

«Код Ипра смо пустила загушљиве гасове, који су имали добре резултате.»
Енглески коминике од 20. авг.

Ово скромно, готово стидљиво признање енглеског коминикса изненадило је многе наше читаоце; који још нису знали да се и Савезници служе овим културним изуметком немачке културе. Један неутралац, који је у ствари германофил, — јер правих неутралаца нема у овом рату, — приметно је с осмехом поводом тога да није ни он знао да се и Савезници служе овим новим ратним средством, и да га је вест о томе веома изненадила, будући да је с наше стране била велика повика када се сазнало да га Немци употребљавају.

Е, гледи, молим вас! Савезници треба, у име својих принципа, да овај рат воде до краја у рукавицама и чипкама, да се стално позивају на принцип међународног и ратног права, а да њихови непријатељи стално и безобзирно газе све принципе и међународног, и ратног права, и сва права људска и божанска, писана и неписана. У име мојих принципа, не смем вас се ни дотаћи; а у име ваших принципа, ви ме можете у свако доба премлатити. Красни принципи! Када пресретнем на улици бесно цето које хоће да ме уједе, не треба да га премлатим него да се станем питати да ли као члан друштва за заштиту животиња имам права да тако што учиним. Треба да будем као онај Лафонтенов астролог који је упао у бунар зверјајући у звезде, и да лопову који хоће да ме покраде опширно развијам теорију о приватној својини. Треба најзад да личим на човека који је умакао из луднице, и да разбојнику који ме пресретне на друму или у шуми станем доказивати моје биолошко, какво ли, право на живот и да из тога права изведем логички закључак да не треба да ме убије. Хвала лепо! Такво закључивање остављам диалектичарима, а ја волим да у сличној прилици послушам свој нагон самоодржања чија је логика јача него сва лукавства диалектичарска: а та логика ми тренутно казује да је добра батина најбољи и... најјачи аргуменат у таквим неповољним сусретима. Јер сви разбојници не

лично на разбојник: из романа *Жил Блаз!*

А понајмање немачки разбојници. Они су и сувише већ на зло употребили наше стрпљење и наше назаренство. На зло га употребише и нашмингани жбир аустријски, и живе пешане турске, и чупави дришци бугарски. Покушаше и други да га злоупотребе: али најзад и нас је искуство немачку научило.

Немачки професор Ласон писао је једном холандском пријатељу: «Према Немачкој и немачком народу не може се остати неутралан. Или ће се Немачка сматрати као најсавршенија политичка творевина коју је икада Историја познала, или ће се одбавати њено разрушење, њено унишење. Ми смо морално и умно виши од свих: нема нам пара. Ми хоћемо да будемо у могућности да наставимо наше цивилизаторско дело. И немамо се за шта правдати ни пред киме.» Ни за шта и ни пред киме: ни за гажење белгијске неутралности, ни за мрцварење српског и белгијског народа, ни за палеовину Лувена, ни за бомбардовање ренске саборне цркве, ни за потопљење Лузитаније и толиких других путничких и трговачких лађа, ни за бомбардовање неутврђених вароши, ни за убијство мис Кавел и капетана Фријата, ни за мучење и убијање ратних заробљеника, ни за одвођење у ропство жена, деце и девојака из Србије и окупиране Француске, ни за... Списак је огроман, и у свој дужини и грозоти биће познат ускоро када га Савезници поднесу побеђеној Немачкој на испаштање.

Пред оваквом културом, заиста, нико не може остати неутралан. И нико није ни остао неутралан: сви људи и народи са ропским инстинктима осташе и даље ватрени обожаваоци немачке културе, одвратни фетишисти који, из страха и ропства, не смеју напустити свој фетиш. Али су се тако исто и сви људи и народи у истини културни једно за другим изјаснили против научног варварства оличеног у бездушности немачкој култури. Они су у сво-

ме рату научили ако раније нису знали да никада, по речима Гистава Лансона, материјалнија и грубља цивилизација, ни беднија идеалом, није се појавила у историји. Ако нема праве цивилизације без идеала, без тежње ка једној вишој форми човечанства, онда је Немачка у деветнаестом веку остварила једно чудо, јединствено у историји: да се образује а да не успе да се уљуди. Она је била народ учен, индустријски, дисциплинован; она је отерала даље него ико други организацију рада и савршенство средстава за рад. Али је сачувала душу и Бога варварских доба. Она је све вештине најнапредније цивилизације ставила у службу пљачкашких апетита и бруталне гордости Вандала и Хуна. Она је по наоружаности из двадесетог века, али је по менталитету из петог. Од четрдесет година овамо, ни једна велика мисао, ни један великодушни покрет није повикао у Немачкој, нити је водио њену политику, њену књижевност, њену науку. Поставши великолепна лабораторија, колосална фабрика, Немачка је, у теорији и пракси, порекла солидарност цивилизованих народа.

Она је веровала само у *Силу*. Она се опила охолошћу своје силе и идејом о своме праву, које је равно њеној сили. Она је погазила све досадашње тековине човечанства, овог мученика, и за своју употребу створила своје међународно право, своје ратно право, своју ратну теорију и своје ратне методе и средства, све варварскије једно од другог. Она је рат попела на степен највише науке и највишег циља цивилизације. Један од највећих њених живих људи, хемичар светскога гласа *Оствалд*, који се назива мирољубив и који је добио Нобелову награду, израдио је нову поделу наука, и почасно место у тој подели дао је рату. Нацртао је једну пирамиду, и на дио те пирамиде сместио логику, математику и геометрију; први је спрат наменио физици, механици, хемији и електротехници; други је спрат уступио физиологији, психологији и социологији. А горе, на врху врха пирамиде, међу социолошким феноменима, *Оствалд* је наменио престо за Рат, овог немачког

Бога!

Ако је то немачка мирољубивост, ја шта ли је онда њена немирољубивост! Немачку немирољубивост добро познасмо у овоме рату, и она је сва ланидарно изражена у овој изреци ода немачке ратне теорије, разбојника генерала Клаузевица: „Побеђенима треба оставити само очи да могу плакати“.

Против овакве изопачености људске природе, човечанство има дужност да води немилосрдан рат. С тога дирљива је скромност с којом енглески коминике срамежљиво говори о употреби загушљивих гасова, али је она неоправдана. Напротив, дужност је свакога да премлати бесно цето које пресретне на улици.

Григ. Хаџи-Ташновић.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Атина. — Г. Гуварис посетио је јуче г. Заимиса и претресао с њим питање о хапшењу грчких поданика од стране Савезничке полиције.

Атина. — Потврђује се званично вест о опозивању румунског посланика г. Филидора због његових германофилских осећања.

Страна штампа

Евакуација Лавова

Берн, 23. августа

«Виденски Курир Пољски» који је промакао аустријској цензури на граници публикује наредбу гувернера вароши Лавова:

«Саобразно наредби царско краљевског војног министра од 20. авг. 1916. год. стављамо на знање становницима вароши да у случају евакуације, могу на њихов захтев добити дозволе од цивилних власти да остану у Лавову. Изумимају се оне личности које фигурирају на предходним листама: сопственици великих индустријских и трговачких предузећа и чиновници тих предузећа».

Држање Грчке

Букурешт, 23. авг.

«Румани»: «Треба се надати да ће краљ Константин најзад послушати глас мудрости. Томе се треба надати у интересу њега, његове династије и Грчке. Без тога је јасно као дан, да ће краљ Константин сам подрити темељ својој кући».

Париз, 23. ав. уста.

«Тан»: «Сазнаје се из званичног извора, да је отпуштени генерал Дусма-

Оросди -- Бан

Централа:
Кућа Ираклија бр. 5.

Оросди -- Бан

Филијала:
улица Венизелос бр. 4.

ПАЖЊА СРПСКОЈ ВОЈСЦИ

У СОЛУНУ ЈЕ ЈЕДИНА ФРАНЦУСКА
ФИРМА ЧИЈЕ ЈЕ СЕДИШТЕ
У ПАРИЗУ, УЛИЦА
ЛАФАЈЕТ 126.

ОРОСДИ-БАК

ЦЕНТРАЛА:
Улица Краља Ираклија бр. 5.
ФИЛИЈАЛИ:
Улица Венизелос бр. 4 где се говори српски
улица Венизелос бр. 8,
и улица Игњатија број 14.

Препоручује:

Све врсте конфекционе робе,
Велики избор одела, шми-
ра и т. д.
Разноврсно кухињско пла-
ве и порцеланско посуђе.
Све по цени врло умереној
и утерфеној.
Прима српски новац по
дневном курсу.
Услуга брза и тачна.

Препоручује:

Свије велико стовариште
најбољих вина и ликера.
Велики избор разних кон-
зерви, бисквита, чоколада, те-
ста, сајуна, масла и т. д.
Цене су врло умерене и
утерфене.
Прима поручбике и на-
бавља све артикле.
Услуга брза и тачна.

улица Венизелос бр. 8.
Филијала:

Оросди -- Бан

ПОСЕТИТЕ РАДЊУ „ОРОСДИ-БАК“

улица Игњатија бр. 14
Филијала:

Оросди -- Бан

ПОМОДНО - ГАЛАНТЕРИСКА РАДЊА

Меркада и Исака Х. Јесуа

55-86

основана 1830. г.

улица Венизелос број 31.

Највеће стовариште те врсте у Солуну

— Кућа у Паризу —

Огроман избор свиле, свију врста

када за хаљине, блузе. — Увек сте

жу последње новости.

Платно «Кави» за г. г. официаре по

говору и по мери. Чарапа, трикоа, ру-

бља за господу и даме.

Цене најумереније и утерфене.

Мењачко-Банкарска Радња

Баруха Салтиела и С. Скани

ул. Венизелос бр. 8 — Солун.

Врши све врсте размене новца;
најсољидније по дневном курсу, по
вољније по на другом месту.

Препоручује се нарочито Србима

38-30

Велика Посластичарница

АЛМОЗНИНО

Улица Венизелос бр. 6. — Преко пута Тврине

Најбоље и најкусмије разне по-
ластице увек свеже.

Велико стовариште разних чо-
колада и ликера

СЛАДОЛЕД и ЛЕДЕНА КАФА

Све по умереној и утерфеној цени,
јефтиније него ма где.

Необично брза услуга. Прима
ма извршене све поручбике.

Говори се и српски 53-30

ЗУБНА КЛИНИКА

Д-р АЛБЕРТА ГАТЕЊО
ЗУБНОГА ХИРУРГА

Дипломираног од Медицинског Фа-
култета и Школе за зубно ле-
карство у Паризу.

Савршено лечи уста и врши све
модерне зубне радове. 39-30

18-то годишње искуство

84 ул. Венизелос, 147 ул. Егнатија

ЗУБНА КЛИНИКА

ЈОВАНАН ХАЏИ-ВАСИЛИЈА

Једини зубни лекар, доктор
медицине изучавао специјалне
болести уста и зуба.

Атеље се налази улица Ке-
бр. 49, поред самог мора.

Трамвајска станица улица Агија
Софија. 46-20

ПРЕПОРУЧУЈУ ВАМ СЕ

најбоље цигарете

„ВЕНИЗЕЛОС“

од 0.50, 0.75 лепта и 1 драхме

Продају се свугде

Главна продаја у филијалу „Аглас“ киоск „Бела Кула“

ФАБРИКА УЛИЦА ФРАНК БР. 28-30

29-

Господо!

Препоручујемо Вам

да пушите

само

САЛОНИКА

ЦИГАРЕТЕ

КАИРО — АЛЕКСАНДРИЈА — СОЛУН

РУЈА 20 циг. 1 див.

ПЕРФЕКЦИОН 24 « 1 «

ВОИНА . . . 24 « 0.80

СПЕЦИЈАЛ 24 цигарета . . . 0.50

Специјалитети:

МИРОДАТО 24 циг.

ЛЕДИ 24 « са сл. пиком 0.65

« 24 са слута пиком

0.50

Дуван за луле. На продају свугде.

39

Најпријатније одмориште у Солуну

БАШТА БЕЛА КУЛА

Највећи ресторан — чувена кујна

УВЕК УКУСНА и СВЕЖА ЈЕЛА

РАЗНА БЕЛА И ЦРНА ВИНА, МИНЕРАЛНЕ

ВОДЕ — ПРИМЕРНА ЧИСТОТА

ДИВНО УКРАШЕН ЛЕТЊИ РЕСТОРАН У СЈАЈНО

ОСВЕЉЕНОМ ПАРКУ

Свако вече одлична музика за време вечере. — У
самом парку концерти и биоскопске представе. Сваког
дана две представе. Прва од 7-9 а друга од 9-12 увече.

УЛАЗНИЦА 0.55 ДИН. 60-50